

ע"פ 3434/23 - אברהם עמר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 3434/23 - א'

לפני:

כבוד השופט ר' רון

המערער:

אברהם עמר

נ ג ד

המשיב:

מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר בפועל שהוטל על המערער בגזר דין של בית המשפט המחוזי בחיפה בת"פ 22709-21-12 מיום 19.4.2023 שניתן על ידי כב' השופט א' טובו

בשם המערער:

עו"ד גיא מימון; עו"ד יקי שמואל

בשם המשיבה:

עו"ד יוסף קנפו

החלטה

1. לפניו בקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר בפועל לתקופה של 18 חודשים, שהושת על המערער בגזר דין של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' טובו) בת"פ 22709-21-12 מיום 19.4.2023, אשר תחילתו ביום 15.5.2023.

כתב האישום וההיליך בבית משפט קמא

2. המבקש (שיכונה להלן: המערער) הורשע על סמך הודהתו בעבירה של ניסיון לעברית נשק (רכישה או החזקה)

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין

לפי סעיף 144(א) יחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. על פי עובדות כתוב האישום המתוון, במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר 2021, החזיק אדם בשם רוני אלמשעל (להלן: רוני) אקדח מסווג וולטר 0.22 מ"מ יחד עם מחסנית וכדורים (להלן: האקדח, המחסנית והכדורים, בהתאם). רוני מסר את האקדח, המחסנית והכדורים לדוד (להלן: דוד) כדי לשימור עליהם, ודוד שמר עליהם במקומיתו.

במהלך נוצר קשר טלפון בין המערער לבין רוני, בו דובר על כך שהמערער ירכוש מרוני את האקדח תמורת סכום של 17,500 ₪ ששלם המערער לרוני (להלן: העסקה). ביום 25.11.2021 סיכמו המערער ורוני כי הם יפגשו למסחרת כדי לקדם את העסקה. השנים סיכמו כי רוני יראה למערער את האקדח והמערער יצלם אותו וישלם מראש על חשבן העסקה כדי להבטיח אותה. בעקבות הסיכום בין המערער לבין רוני התקשר רוני לדוד וביקש ממנו להגיע למקום המפגש עם האקדח, המחסנית והכדורים.

ביום 26.11.2021 הגיע דוד למקום המפגש עם האקדח, המחסנית והכדורים במקומיתו. המערער ורוני נכנסו למכונית במטרה לקדם את העסקה, אולם בשלב זה נכנסו בלשימם למכוון, עצרו את הנאים ותפסו את האקדח, המחסנית והכדורים.

4. בגזר דין של בית משפט קמא מיום 19.4.2023 קבע בית המשפט כי נוכחות ממדית הtopicעה של עבירות נשק והמחיר הכבד אותו הן גבות, ניכרת מגמה של החמרה בעינויה המוטלת על עבירות אלה. בית המשפט גזר על המערער 18 חודשי מאסר בפועל, בגין ימי מעצרו; 18 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים בגין כבל עבירה נשק מסווג פשע; ארבעה חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים בגין נשק מסווג עוון. בית המשפט קבע כי המערער יתחליל בריצוי עונשו ביום 15.5.2023.

טענות המערער

5. בבקשתו הנוכחית עותר המערער כי בית המשפט יורה על עיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שהוטל עליו, עד להכרעה בערעור שהגישי על חומרת העונש.

המערער טוען כי עיכוב הביצוע מתבקש נוכח המאסר הקצר יחסית שהוטל עליו - מאסר לפרק זמן של 18 חודשים; ולאור ההערכה בדבר המועד הצפוי לשמייעת ערעוורו. לשיטתו, אם יתחיל לרצות את עונשו ממועד שנקבע לכך, הוא צפוי לסיים חלק ניכר מהעונש שהוטל עליו לפני הערעור, ובכך תישלל ממנו זכות הערעור באופן אפקטיבי. המערער מוסיף כי הוא טוען שמדובר במקרה של הטלת צו מבחן בדרכו של עובדות שירות. המערער מצוי לטענותו לב למסקיר המבחן החיוובי שהוגש בעניינו שהמליץ על הטלת צו מבחן בדרכו של עובדות שירות. המערער מצא שמדובר באלוונט שיקומו. בהליך שיקום ומטופל על ידי שירות המבחן, ושליחתו למאסר כבר עתה בטרם ידונ הערעור, תגדע את הליך שיקומו.

עוד נטען כי הרצינול שצryan להנחות את בית המשפט בבקשתו לעיכוב ביצוע הוא היחס בין תקופת המאסר לבין הצפוי לסיום הליך הערעור, ולא המשך הנומינלי גרידא של תקופת המאסר. המערער מדגיש כי הוא אב צער לילדיהם קטנים, וכי בבקשתו לעיכוב ביצוע הוא נלחם לא רק על תוחלת ערעוורו אלא גם על עתידם.

תגובה המשיבה

6. המשיבה התנגדה לעיכוב ביצוע עונש המאסר. לשיטתה, נוכח תקופת המאסר שנגזרה על המערער, ובשים לב לכך שהמערער לא העלה טענות שיש בהן כדי להצדיק את עיכוב ביצוע העונש, אין כל סיבה לחזור מהכלל שעוניינו תחילת ריצוי מיידי של העונש, כאשר אין בהגשת הערעור כשלעצמה כדי להצדיק עיכוב ביצועו.

המשיבה מוסיפה כי הסיכון שערכת הערעור תתעורר בעונש שהוטל על המערער באופן שהוא לא ירצה מסר בפועל ככל אלא רק מסר בעבודות שירות, הוא אפסי. זאת בשים לב לחומרת העבירה שביצע המערער ולמדיניות העונישה של בית משפט זה בעבירות נשק. המשיבה הוסיפה וכי עסוקיןبني שהורשע בעבירות נשק. עברו הפלילי של המערער הוא מכבד וככל ארבע הרשעות קודמות, לרבות הרשעה מנשת 2018 בגין ריצה עונש מסר בפועל במשך 21 חודשים. זאת לאחר הפעלת המאסר המותנים מתיקים קודמים.

עוד טעונה המשיבה כי בניגוד לטענת המערער, אין בתחלת ריצויו עונש המאסר כדי לפגוע בהליך שיקומו המסתכם אך ורק בהשתתפות בקבוצהacha בשרות המבחן. לגשתה יש להעדיף את קיומ גזר הדין שנותן משקל להליך השיקום לצד שיקולי גמול והרטעה. לאור אלה סבורה המשיבה כי באיזו שבן האינטרס הציבורי שבاقיפה מידית של גזר הדין ובין סיכון הערעור, ולנוכח תקופת המאסר שהושתה על המערער, דין הבקשה להידחות.

בישיבת יום 11.5.2023, חזרוabei כוח הצדדים על עיקרי טענותיהם.

דין והכרעה

7. כידוע, ככל צרי נאשם להתחיל לרצות את עונשו מיד לאחר גזר דין. עיכוב ביצוע העונש הוא חריג, ויש מקום לעכב את הביצוע רק במקרים מיוחדות וחריגות שיש בהן כדי לגבור על האינטרס הציבורי ביעילות המשפט הפלילי ובاقיפה מידית של גזר דין (ראו למשל: ע"פ 5829/21 פאינה קירשנבאום נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (19.10.2021); ע"פ 151/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (2000) (19.10.2021)).

ההלכה הפסוכה מנטה מספר שיקולים אליו צרי בבית המשפט להתייחס כדי לקבוע אם אכן התקיימו נסיבות חריגות המצדיקות סטייה מהכלל ועיכוב ביצוע של גזר דין בו הוטל על נאשם עונש מסר בפועל (ראו: ע"פ 111/99 שורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000)).

8. בהקשר זה ניתן להבחין בין שני סוגי שיקולים שאליים התייחסה ההחלטה: סוג אחד של שיקולים נוגע לנזק האפשרי לאינטרס הציבורי מעיכוב ביצוע העונש אם בסופה של דבר ערעורו של המערער ידחה.

השיעור המרכזי והראשוני שיש להביא אותו בחשבון בהקשר זה הוא השיקול הנוגע לתועלת הציבורית בריצוי מידי של עונש מסר שהוטל על ידי בית המשפט, והחשיבות של סמכות רבה ככל האפשר בין מועד ביצוע העבירה לבין מועד תחילת ריצוי העונש בגין. שיקול זה הוא השיקול המרכזי העומד בסיסו הכלל שנזכר לעיל לפיו בהעדר נסיבות חריגות - צרי הנאשם להתחיל לרצות את עונשו מיד לאחר גזר דין.

יוער כי לטעמי, מאחר שהזו אחד השיקולים המשמעותיים בשלם בית המשפט אינו נגזר כלל לעכב עונש מסר, יש לבחון גם מתי בוצעה העבירה. כך, אם העבירה בוצעה זמן רב מאוד לפני מתן גזר דין, עשוי להיות לעניין זה משקל - בין יתר השיקולים שיימנו להלן, בשאלת האם להורות על עיכוב ביצוע אם לאו.

9. שיקולים נוספים הנוגעים לאינטרס הציבורי, קשרים בחשש כי עיכוב ביצוע עונש המאסר עלול להביא לכך

שהמערער ימלט מאיימת הדין; או שהוא יבצע עבירות נוספות. לכן, על בית המשפט להביא בחשבון במסגרת מכלול שיקולי את חומרת העבירה ואת נסיבות ביצועה; ואת עברו הפלילי של המערער והתנהגותו במהלך המשפט.

כן, ככל שמדובר בעבירה חמורה יותר, גובר החשש מפני איימת הדין וכן גובר החשש מפני ביצוע עבירות נוספות על ידי המערער עד שיתחיל לרצות את מסרו. גם עברו הפלילי של המערער משליך כמובן על החששות הללו, ויש לו משקל - כפי שיש לו משקל כל איימת שבית המשפט נדרש לתת אמון בנאשם.

בקשר זה יש משקל גם לשאלת האם המערער היה נתן בمعצר או תחת תנאים מגבלים כלשהם בין מועד הגשת כתב האישום ועד לגזר דיןו. אם שוחרר המערער בתנאים מגבלים - יש השלכה לשאלת האם הוא הפר את התנאים הללו אם לאו. ככל שמדובר למי שבמבחן זמן רב לא הפר את תנאי השחרור ולא ביצע כל עבירה נוספת, או מי שהיה משוחרר במהלך המשפט ללא תנאי, יקטן משקלו של השיקול הזה ושל החשש מפני הימלטות או ביצוע עבירות נוספות של המערער; ולהיפך.

10. סוג אחר של שיקולים נוגע למערער עצמו, ולנזק שייגרם לו אם הבקשה לעיכוב ביצוע תידחה אך בסופו של דבר ערעורו יתקבל. החשש המרכזי שיש לתחת עלייו את הדעת בהקשר זה הוא החשש מפני מאסר שווה של המערער, אם ערעורו יתקבל ויסטבר כי לא היה מקום לכך שהוא ישעה במאסר. בהקשר זה נלקחים בחשבון השיקול של טיב הערעור וסיכוי הצלחתו; תקופת המאסר שנגזרה על המערער; והשאלה האם המערער ערער על חומרת העונש בלבד או גם על הכרעת הדין. כן יש לשקל את הנסיבות האישיות של המערער.

כן, אם המערער מערער רק על חומרת העונש, ואם הוטל עליו עונש מאסר ממושך, הרי הכלל בית המשפט ידחה את בקשתו. זאת שכן גם אם ערעורו יתקבל, יהיה עליו ככל הנראה לרצות עונש מאסר ככלו - ככלומר דחיתת הבקשה לא תגרום לכך שהוא ירצה עונש מאסר לחינם. מנגד, כאשר מדובר בעונש מאסר קצר יחסית, הנטייה היא להיעתר לבקשתו. זאת כדי שהמערער לא ימצא את עצמו מריצה עונש מאסר לחינם אם עונשו יופחת, ובוינתן פרקי הזמן שעמידה לוחוף עד לדין בערעור.

באותם מקרים בהם המערער מערער גם על הכרעת הדין, משתנה מערכת האיזונים שיש להבאו בחשבון. כן, במקרה זה אם ערעורו יתקבל, המערער לא יצטרך לרצות עונש מאסר כלל. מובן כי בנסיבות כאלה, אם בקשתו לעיכוב ביצוע תידחה, הוא ימצא עצמו מריצה עונש מאסר לחינם בגין עבירה שבסופו של דבר יקבע כי הוא לא ביצע. מדובר במקרה מיוחד מאוד של שלילת חירותו של המערער ללא צורך. لكن, יש חשיבות לבחינת סיכויי הערעור. אם מדובר בערעור שאינו ערעור סרק, על בית המשפט לחתם משקל רב לשיקול זה.

כן עשוי להינתן משקל לנסיבות האישיות של המערער ולשאלה באיזה אופן עלול המאסר להשליך על מצבו או על מצבם של בני משפחתו (בין היתר ככל הנסמכים עליו). זאת למורות שחזקת על הערכאה שగזרה את עונשו שהביאה נושאים אלה בחשבון. בהקשר זה ניתן להביא בחשבון - כאשר הנסיבות מצדיקות זאת - שיקולים שיקום (כגון כאשר המערער הוא בעיצומו של הליך שיקום או גמילה שעולה יפה, ואשר קטיעתו עלולה להזיק להצלחתו).

11. לטעמי, כאשר בית המשפט נדרש לבחון את השאלה האם יש לעכב את ביצוע עונש המאסר שהוטל על

מערער, עליו להתייחס מכלול השיקולים הללו תוך הפעלה של מעין "מקבילית כוחות". זאת, תוך איזון בין הנזק שעולם להיגרם לumarur אם ביצוע עונשו לא יעוכב (וירעورو יתקבל); לבון הנזק החברתי מעיקוב הביצוע (אם הערעור ידחה). מובן על בית המשפט להתייחס לכל אחד מהשיקולים שנמנו בהתאם לנסיבות המקורה הספרטיפי, ולהביא בחשבון את מכלול השיקולים ולישם כדי לקבוע האם יש מקום לקבל את הבקשה.

12. במקורה דן, לאחר ששלמתי את מכלול השיקולים הללו, אני סבורה כי דין הבקשה להידחות.

הumarur במקורה דן אינוumarur על עצם הרשותו אלא רק על חומרת העונש. אכן, העונש שהוטל עליו אינו ארוך מאד, אולם הוא אף אינו קצר די לצבע שאם הוא י��וץ - "אלץumarur בהכרח לרצות עונש מעבר לזה שערצת הערעור הייתה סבורה כי הוא הולם את חומרת מעשהו.

13. הטענה העיקרית של ב"כumarur בהקשר זה הייתה כי הוא יבקש מבית המשפט, משיקולי שיקום, להמיר את עונש המאסר שהוטל עליו בעבודות שירות. מובן כי מוקדם בשלב זה לקבע מסמורות ביחס לבקשת צו - שתידן על ידי המותב שייקבע לדין בערעור לגופו. יחד עם זאת, ניתן להעיר את הסיכויים של בקשה צו כנמכרים. זאת לאור החומרה הרבה שבית משפט זה מיחס לעבירות נשך, Machzis גיסא; ולבתו הפלילי המכבד שלumarur מайдן גיסא.

14. עוד טען ב"כumarur כי אם הוא יתחל כבר עתה לרצות את עונש המאסר שהוטל עליו, יגדע הליך השיקום המועיל שהוא החל לחתת בו חלק. ב"כumarur הדגיש כי הליך שיקום זה, העולה יפה, מועיל לא רקumarur עצמו אלא גם לחברה בכללותה.

אכן, הליך שיקום מועיל הוא בעל חשיבות רבה ביותר לטעמי, וזאת - כפי שציין ב"כumarur - הן מבחינות הנאשם שלוקח בו חלק ומצליח לפלט לעצמו דרך חדשה בחיוו שתרחיק אותו מעולם הפשעה והעבירות; והן מבחינות החברה יכולה שעוללה להינזק שוב ושוב אם הנאשם לא ישתקם ויחזר ויעבור על החוק פעמים נוספות לאחר שחרורו. ניצול ה"הזרמנות" של עבירה פלילית בגין הנאשם נתפס והורשע כדי לקדם הליך שיקום זהה, הוא لكن מטרה מבורכת וחשובה שיש לעודד אותה.

יחד עם זאת, איןני שותפה לטענה של ב"כumarur לפיה אםumarur "אלץ להתחילה לרצות עונש מאסר בטרם ידון ערעורו, הדבר יסכל את הליך השיקום בו החלumarur. אם אכן, כפי שטעןumarur וטען גם בא כוחו - מדובר בהליך שיקום בן שנה שהניב פירות והסייע אתumarur מדריכיו הקודמות, חזקה עלumarur כי יתמיד בהליך זה ולא יותר על תוצאותיו. יש לקוות כי שירות בתיה הסוחר ינתב אתumarur לכלייה במקום בו ניתן יהיה להמשיך בהליך שיקומו, ובעיקר חזקה עלumarur כי ינצל את כברת הדרך המשמעותית והקשה שהוא עשה, ולא יותר על הישגיו, גם אם "אלץ לשלם על מעשייו הקודמים בריצויו עונש מאסר.

15. מול טענותumarur ביחס להליך השיקום שלו, יש להביא בחשבון גם את עבתו הפלילי המכבד הכלול במספר הרשותות קודמות ובכלל זה כאשר הוא נשא בגין עונש מאסר. אכן, יש לקוות כי הרשותות אלה הן נחלת עברו שלumarur וכי יצא דרך חדשה - אולם כפי שהבהירתי לעיל, לנושא העבר הפלילי יש משקל כאשר בית המשפט שוקל את האפשרות לעכב את ביצוע עונש המאסר שהוטל עליו.

.16. לכן, לאור כל האמור לעיל, בבקשת המערער לעיכוב ביצוע עונש המאסר נדחתה.

היום יעשה מאיץ לקבוע מועד קרוב ככל האפשר לדין בערעור.

המערער יתיצב לריצוי עונשו ביום 25.6.2023.

על המערער להתייצב לתחילה ריצוי עונשו ביום"ר קישון ביום 25.6.2023 לא יותר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברטותו תעוזת זהות או דרכון. על המערער בהתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למין מוקדם, עם ענף אבחון ומין של שב"ס בטלפון: 08-9787377, 08-9787336.

ניתנה היום, כ' באיר התשפ"ג (11.5.2023).

שפטת